

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Membrum VII. De particulari examine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

jestatem & beneficentiam tuam, unicuique opto ac peto, ut
me tibi perpetuo gratum exhibere valeam.

II. Secundò eadem praxis requirit, ut ipsa discussio
operum nostrorum magna cum prudentia peragatur, id est
ut non anxie nimis, longiorique, quam par est, tempore ei-
dem discussioni mens inhæreat; neque enim in hoc discus-
sionis huius fructus consistit, ut minimos etiam Conscience
pulvisculos deprehendat, sed ut graviores saltem & potiores
defectus, & causas ac radices eorum etiam inquireat, tol-
lâtque, & sic efficiat, ut, si hæcenus fuerunt multi, post hæc sint
pauci: si fuerunt majores, deinceps minores existant. Sed de
illa S. Bernardi l. 58. in Cant. doctrina hoc loco bene nota-
nda est: *Scrutemur vias nostras juxta Prophetam, & studia
nostra, & in eo se quisque judicet profecisse, non cum invenerit,
quod reprehendat, sed, cum, quod invenerit, reprehendat.
Tunc te non frustra scrutatus es, si rursus opus esse
scrutinio adverteris; & toties te non sefellit inquisitio, quo-
ties iterandum putaveris.*

III. Tertiò ut dolori, propositoque, in quibus fructus
examinis consistit, præcipue insistatur; nam præterquam
quòd hic dolor & propositum sint efficacissimum ad emenda-
tionem procurandam medium, ita ut pius Asceta l. 1. c. 19.
dicere ausus sit, secundum propositum nostrum cursum pro-
fectus nostri futurum; DEVS etiam sibi specialiter compla-
ceret in tali dolore & proposito; nam, ut Christus S. Gertrudi
l. 4. in fin. c. 60. revelavit, quotiescunque homo tali modo
dolet, toties DEI Filius inæstimabili novæ exultationis sus-
citavit affectus, eadem verba (scilicet *vidi sanctam Civita-
tem Ierusalem*) concivit DEO Patri; quod & S. Bernardus
confirmavit, dum ser. 3. de adv. dixit: *Diligit DEVS ani-
mam, qua in conspectu ejus & sine intermissione considerat,
& sine simulatione dijudicat semetipsum.*

MEMBRUM VII.

De Particulari Examine.

Natura & Scopus.

Quemadmodum juxta commune proverbium pluribus
intencus minor est ad singula sensus, ita juxta aliud adagium
nemo

nemo magis timendus est, quàm qui uni rei se impendit. Ob quam causam hoc exercitium examinis particularis inventum est, quod proinde nihil aliud est, quàm singularis cura ac studium in certo aliquo vitio extirpando, vel certâ virtute plantanda, vel actione quâpiam reformanda, quæ tria objecta sunt Scopus & finis hujus Examinis.

Æstimatio.

Quàm magna de fructu hujus Examinis æstimatio sit concipienda, vel ex eo satis colligitur, quòd, sicut est conflictus particularis cum hoste maximo, ita non laus duntaxat & gloria singularis, sed pax etiam & meritum ingens ex fructuosa illius praxi speranda sit. Certè experientiâ quotidiana constat, multos per constantem hujus Exercitij usum brevi tempore perfectam vitiorum quantumvis gravium extirpationem obtinuisse, sicque facto ipso probasse, quod pius Asceta l. 1. de imit. c. 11. dixit: *Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.*

Praxis.

I. Consistit hæc praxis in quatuor ferè industriis. Prima est *Electio Materia*; ubi, si quidem cum vitio aut defectu configendum sit, Horatij Romani Militis contra tres Curianos Fratres, & pariter milites pugnantis præ oculis habendum, & imitandum est, ut scilicet, sicut ille non contra omnes simul, sed primò contra robustiorem solum, dein contra minus validum, & denique contra debilissimum pugnavit, & sic sine grandi difficultate vicit, ita id ipsum circa sua vitia & defectus observet is, qui Examen particulare fructuosè facere cupit; fortior autem cæteris paribus hostis seu defectus censetur, qui aut universalior est, multosque alios defectus involvit, & secum trahit; aut alios magis scandalizat; aut erga quem vehementius nos affici, aut per consuetudinem impelli sentimus. Neque contemnendum est circa hanc industriam illorum consilium, qui etiam, dum vitium certum eradigare quis cupit, virtutem vitio tali contrariam pro materia examinis particularis assumendam censent, ut eadem operâ & vitium evellatur, & virtus plantetur.

II. Altera industria est in ipsa actuali pugna observanda, ut sci-

ut scilicet manè, dum è lecto surgitur, firmum propositum vitandi aut exercendi propositum vitium aut virtutem eliciatur: subinde, ubi tempus aut occasio pugnae praesens fuerit, motivum prius ad hunc finem excogitatum menti obijciatur, & illius impulsu fortiter hosti resistatur, aut virtus exerceatur. Et si quidem superari contingat, manu peccati ad motum de errore commisso mox dolor concipiatur; nam, ut S. Gregorius l. 11. mor. c. 17. ait, *Electi culpis suis nunquam sciunt parcere, ut possint culpam Iudicem placatum invenire.*

III. Tertia industria & propria huic exercitio (ob quod Examiniis nomen accepit) est ipsa reflexio, qua numerus lapsuum, vel certe actuum circa virtutem propositam exercitorum indagetur, & dies cum die, hebdomada cum hebdomada conferatur; quam industriam jam olim S. Chrysostomus ho. 11. in gen. suaserat dicens: *Ne ita simplicitate jejuniorum hebdomada praetereant, scrutemur suam quisque conscientiam, & rationem examinemus, & consideremus, quidnam in hac hebdomada probe actum sit, quid in alia, & quale augmentum fecerimus ad sequentem, quas in nobis affectiones correxerimus.* Cujus collationis fructum alibi ostendit, dum ait: *Discamus igitur, & vitia nostra recensentes, ea tempore corrigamus, & hoc mense unum, alio aliud, & ita subsequenter meliores efficiamur.* Sic enim tanquam per gradus ascendentes per scalam Jacob ad caelum pervenimus. Etenim scala illa mihi per illam visionem paulatim per virtutes ascensum significare videntur, per quam in terra ad caelum ascendere nobis licet, non gradibus sensibilibus, sed morum incremento & correctione.

IV. Quarta tandem industria est, ut per poenitentiam sibi ipsi pro numero lapsuum injunctam salutaris timor concipiatur ad majorem deinceps in lapsu cavendo sollicitudinem adhibendam; id quod jam olim Seneca in epist. 28. ad Lucil. indicavit dicens: *Quantum potes, te ipsum coargue, inquire in te, accusatoris primum partibus fungere, deinde Iudicis, novissime deprecatoris, aliquando te offende. Desinet ira (idem de aliis vitiis sentiendum) & moderatio existet, qua sciet sibi quotidie ad Iudicem esse veniendum.*